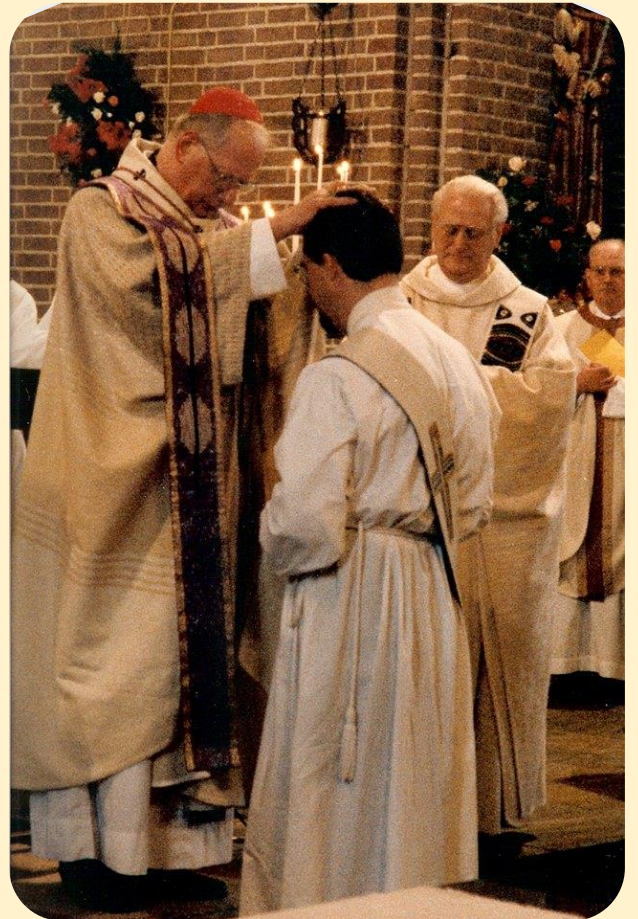

25 jaar priesterjubileum
Pastoor Martin Los
9 maart 1991-2016

God is een diplomaat'

Interview gemaakt in 2013 met Martin Los

"Kijk je er

niet van op als zo mijn vrouw binnenkomt met de koffie?" Pastoor Martin Los heeft een twinkeling in zijn ogen als hij de vraag stelt, ongetwijfeld ingegeven door eerdere ervaringen waarbij mensen verbaasd reageerden op zijn levenssituatie. Want hoewel niet uniek is het niet alledaags: een getrouwde priester met

'Wat bracht deze predikant tot zijn overstap?'

vijf kinderen. De reden is zijn late roeping – in eerste instantie tot het rooms-katholicisme en vervolgens tot het priesterschap. Los was van huis uit gereformeerd en had van dat geloof ook zijn beroep gemaakt. Hij werkte al 12,5 jaar als predikant toen hij de overstap maakte naar het katholieke erf.

Martin Los is dus van oorsprong een

'nieuwe katholiek', hoewel het nieuwe er inmiddels wel vanaf is. Hij becijfert dat het gesprek plaatsvindt daags voor zijn 'jubileum':

"Morgen is het 25 jaar geleden dat ik katholiek werd. In het begin was natuurlijk alle aandacht op die overstap gericht, in mijn omgeving maar ook bij mijzelf. Inmiddels ben ik al beduidend langer priester dan ik predikant was en is de afstand tot de protestantse kerk gegroeid." Katholiek worden op latere leeftijd is voor velen een geloofssprong in het diepe, maar voor Los was het ook een maatschappelijke sprong: hij verloor immers zijn ambt en baan als predikant.

Tot moeilijke discussies in het gezin leidde zijn besluit overigens niet. Zijn vrouw stemde van harte en op

eigen gronden in met de geloofsoverstap, en ook zij werd katholiek. Er kwam dus geen 'duivel' tussen hen in te liggen indachtig het oude spreekwoord 'Twee geloven op één kussen, daar slaapt de duivel tussen'. Later bleek haar 'ongedwongen' katholiek-worden één van een tiental criteria waaraan Los

moest voldoen om priester gewijd te kunnen worden, maar dat speelde op dat moment helemaal niet. Zijn kinderen gingen naar nieuwe scholen in Utrecht – de oudste twee die op het Lyceum

'Katholiek worden op latere leeftijd is voor velen een geloofssprong in het diepe'

zaten mochten zelf hun school uitkiezen. "Het werd," vertelt hij met een glimlach, "een r.-k. school. Ik zat zelf in de auto te wachten terwijl zij met de rector spraken." Wat bracht deze predikant tot zijn overstap? Zijn jongste jeugd bracht hij in een louter protestantse omgeving door, zo blijkt als hij aan het eind van het gesprek een schilderij

laat zien van het toen nog vissers- en boerendorpje Pernis, waar hij als jonge jongen opgroeide. “Een dorp zonder katholiek kerkgebouw,” vertelt hij. In zijn familie en afkomst liggen de wortels van zijn katholicisme dus niet. Los ging naar eigen zeggen “een intellectuele weg die met het gevoel te maken heeft.” Het was in zijn studietijd dat de eerste fundamentele geloofsvragen zich aandienden. “Ik studeerde en leefde in een tijd dat de hele wereld werd opengegooid. In Amsterdam – ik studeerde begin jaren zeventig aan de Vrije Universiteit – waren veel vernieuwingsbewegingen, ook in de Gereformeerde kerk waarbij ik als student betrokken raakte. Velen haalden destijds voor de vieringen overal wat vandaan, ik wilde juist ook weten waar die andere kerken hun denkbelden vandaan hadden gehaald. Zo raakte ik al tijdens mijn studententijd vertrouwd met

‘Dat wierp ook de vraag op: kan ik nog wel verder als dominee?’

de Kerk van de kerkvaders en van de Middeleeuwen. Daardoor ging ik al vroeg vragen stellen bij het protestantse gedachtegoed. Niet vanuit een houding van ‘het deugt niet’, maar meer vanuit een breed oecumenische belangstelling.” De student ging zich steeds meer verdiepen in de vraag wat er gebeurd was tussen het protestantisme en het rooms-katholicisme. Die nieuwsgierigheid verdween niet tijdens zijn jaren als predikant van de Gereformeerde kerk, integendeel. Los: “In de protestantse kerk was, in mijn jeugd nog, alles gericht op het woord en het innerlijk. Ik worstelde met de vraag waarom het protestantisme alles uitschakelt behalve de ratio en de moraliteit. Ik kreeg steeds meer moeite met de protestantse huiver voor alles wat

zichtbaar en voelbaar is in de liturgie. Eventuele liturgische aanpassingen – inmiddels zijn er diverse katholieke elementen opgenomen in de protestantse liturgie zoals de paaskaars – boden onvoldoende uitkomst. De transsubstantiatie en de eenheid van de Kerk stelden me voor fundamentele vragen. De door mij zo gemiste lichamelijkeheid in het protestantse geloof strekte zich ook uit tot de Kerk als lichaam, het Lichaam van Christus. En daarmee werden mijn twijfels tot een geloofspunt. Dat wierp ook de vraag op: kan ik nog wel verder als dominee? Want Christus heeft gezegd: ‘Ik ben met u tot aan de voleinding van de wereld.’ Dat komt in de lichamelijke eenheid van de Rooms-katholieke Kerk tot uitdrukking: in de handoplegging bij de wijding door de bisschop die staat in de apostolische successie. Dan kun je als christen toch niet zeggen: we beginnen helemaal opnieuw, zoals de protestanten dat gedaan hebben? Ik begrijp de redenen wel waardoor de breuk is ontstaan, ik voel geen morele afkeuring. Maar je moet als ambtsdrager wel de kar trekken en als je aan je identiteit twijfelt, is dat eigenlijk niet goed meer mogelijk.” De zorgvuldig formulerende pastoor had als predikant al een diplomatieke houding, zo blijkt als hij vertelt hoe hij in zijn oude kerk de boodschap bracht. “Toen ik mijn overstap naar de Rooms-katholieke Kerk bekend maakte, heb ik dat zeer zorgvuldig gedaan. Ik wilde dat mijn argumentatie en de achtergronden voor mijn besluit niet opgevat zouden kunnen worden als natrappen in de richting van de kerk waaruit ik afkomstig was of van het geloof van mijn vader en moeder. De kern van mijn verhaal was steeds: er ontbreekt iets. In de vele interviews die ik indertijd heb gegeven, probeerde ik dat uit te leggen.” Zijn ideale scenario was om zijn overgang naar de Rooms-Katholieke Kerk eerst in kleine kring bekend te maken maar nog niet weg te gaan. Dat was ook de worsteling van kardinaal Newman destijds. In plaats

‘Ik vond het altijd al heerlijk om in de kerk te zijn, ook als kind.’

daarvan zou hij er op verschillende niveaus in de Gereformeerde kerk over praten zodat men zou zeggen: wacht nog even, misschien gaan we wel met je mee. Dat droomscenario kwam niet uit. De algemene reactie was: hoe kun je dit nou doen? weet Los zich nog goed te herinneren. Niet alleen op (kerk)bestuurlijk niveau, maar vooral ook in de gemeente waar hij op dat moment dominee was. "Gemeenteleden vroegen geregeld of ze er met mij persoonlijk over mochten praten. Als ze dan bij me langskwamen, legde ik het zo goed mogelijk uit. Vaak begrepen ze het dan beter en vonden ze het ook mooi, maar de loyaliteit aan Calvijn en hun voorouders bleek onwrikbaar: die konden het

toch
niet
fout

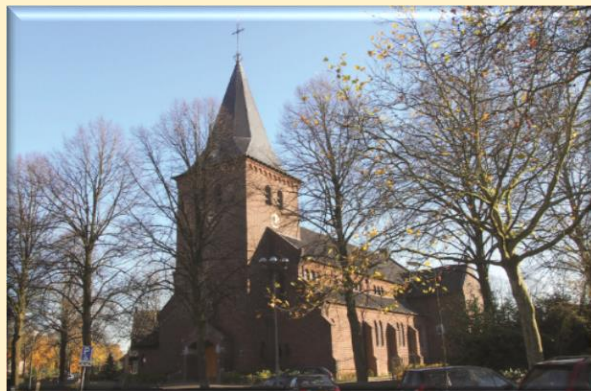
**‘Een levende traditie moet
natuurlijk niet elke dag
veranderen, maar er zit wel
ontwikkeling in.’**

hebben gehad?" Achteraf ervaart Los de zorgvuldigheid en tact waarmee hij zijn overstap in de gemeente bekend maakte en toelichtte als een soort geleid worden door de

Heilige Geest. "Want wat ik toen nog niet wist omdat ik daar niet mee bezig was: één van de tien punten waaraan een predikant uit een van de reformatische kerken moet voldoen om tot priester gewijd te kunnen worden is: 'in vrede je kerk verlaten hebben'. Bij mijn afscheid als dominee zat de kerk bomvol met gemeenteleden die het lang niet allemaal begrepen maar wel mijn keuze respecteerden en er vrede mee hadden."

Met nadruk: "Ik was inmiddels al tot mijn eigen verwondering innerlijk katholiek. Ik stond niet meer als voor de etalage om te kiezen tussen het protestantse of het rooms-katholieke geloof. Ik bleek inmiddels de 'sensus catholicus' te bezitten. Het was alsof in de loop der tijd de verschillende elementen allemaal op hun juiste plaats waren gevallen. Ik vergelijk het met de heuvelachtige Posbank op de Veluwe. Waar je ook kijkt, bomen zorgen er altijd voor dat je de rivier de IJssel niet ziet. Behalve op één plek: vanaf dat punt kun je de IJssel als een zilveren lint in het landschap zien liggen. Dat ene punt had ik innerlijk bereikt." Martin Los was als predikant niet alleen actief als zielzorger binnen zijn gemeente. Integendeel: hij zat in de Raad voor de Eredienst van de voorlopers van de PKN, in de Commissie Dienstboek van de Gereformeerde kerk en was daarnaast één van de oprichters van het tijdschrift voor liturgie en kerkmuziek 'Eredienstvaardig', inmiddels 28 jaar geleden. Hij herinnert zich dat binnen de Raad voor de Eredienst, waarbinnen toen al Gereformeerden, hervormden en lutheranen

samenwerkten, met verwondering naar de vruchten van het Tweede Vaticaans Concilie werd gekeken. "Er bestond binnen het protestantisme een sterke stroming die meende dat de Rooms-katholieke Kerk zich had verloochend met de liturgievernieuwingen van het Tweede Vaticaans Concilie. Voor mij waren die vernieuwingen toen al juist een teken dat de R.-K. Kerk een levende Kerk is, die binnen de grenzen ook tot liturgievernieuwing in staat is." Met nadruk formulerend: "Het traditionalisme is het dode geloof van levenden, de traditie is het levende geloof van doden. Met het eerste heb ik niets, met het tweede heb ik alles. Een levende traditie moet natuurlijk

niet elke dag veranderen, maar er zit wel ontwikkeling in. Dat we dankzij het Tweede Vaticaans Concilie nu in de vieringen in drie jaar de Bijbel lezen is toch geweldig?!” Binnen de liturgische kringen waarin Los zich bewoog ontstond wel enige onrust: zouden anderen zijn voorbeeld volgen? Om nu te zeggen dat het

**‘God is een diplomaat.’
“Die uitspraak is me altijd
bijgebleven.**

katholicisme voor protestanten besmettelijk was in de jaren tachtig is wat veel gezegd, maar opmerkelijk is wel dat een bevriende buurdominee van Los in Velp/ Rozendaal onafhankelijk van hem tot dezelfde geloofsconclusie kwam. Nadat ze dit in een gesprek bij elkaar hadden ontdekt, stuurden ze een identieke brief naar mgr. Lescrauwaet, destijds bisschop-referent voor de oecumene. Die nam contact op met het aartsbisdom, waarna voor Los het officiële traject

van katholiek worden begon. Zijn ontvangst in het aartsbisdom was hartelijk, hetgeen hem hielp om zijn draai te vinden. “Ik raakte snel ondergedompeld in de katholieke wereld. Het was een bijzondere tijd: ik werd katholiek in 1987, twee jaar na het tumultueuze pausbezoek aan Nederland en het hoogtepunt van de polarisatie. Ik kwam natuurlijk echt van buiten en hoefde in die tegenstellingen geen kleur te bekennen. Het gesprek brengt pastoor Los soms op onverwachte innerlijke plekken. Zo brengt het nadenken over zijn

roeping een jeugdherinnering naar boven: “Ik vond het altijd al heerlijk om in de kerk te zijn, ook als kind. Dat gaf onder meer de mogelijkheid om tegen mijn moeder aan te zitten – mijn ouders waren altijd in de weer. Ik vleide me dan tegen haar bontmantel aan. Dat past bij het lichamelijke karakter van de kerk: die elementen tellen ook mee.” Enige tijd nadat Los en zijn gezin in de Rooms-katholieke Kerk waren opgenomen, richtte kardinaal Simonis aan de paus het verzoek of Martin Los zou mogen worden toegelaten tot de wijdingen van diaken en priester. Hij draaide ondertussen al wel mee in het pastorale team van de parochie in De Meern, “aanvankelijk was er wel angst bij de parochianen voor ‘een zware dominee’ zoals men die uit

sommige omliggende dorpen kende,” herinnert hij met een lach. “Na de eerste overweging die ik hield, ging er dan ook een zucht van verlichting door de geloofsgemeenschap.” Kardinaal Simonis informeerde geregeld in Rome naar de stand van zaken. Los: “Mijn aanvraag belandde in dezelfde tijd in het Vaticaan waarin een grote groep Anglicaanse priesters de overstap naar de R.-K. Kerk wilde maken. Kardinaal Simonis heeft toen ervoor gezorgd dat mijn geval apart bekeken zou worden.” Het traject bleek meerdere jaren te duren – Los liet zich echter geen moment ontmoedigen. “Kardinaal Simonis verontschuldigde zich soms dat het zo lang duurde, maar ik hield altijd vertrouwen in een goede uitkomst. Er bleek een protocol te gelden van wel tien punten. Zo moet je vrouw zelfstandig ook het r.-k. geloof hebben aanvaard, je mag niet vanuit onmin je

vorige geloof verlaten hebben en alle bisschoppen van het land moeten met je wijding instemmen: de priesterwijding mag namelijk geen scandalum bij het gelovige volk oproepen.” Na drie jaar kwam het verlossende woord uit Rome en op 8 september 1990 werd Los diaken gewijd, een half jaar later gevolgd door zijn priesterwijding. Het persbericht dat het Aartsbisdom Utrecht in die tijd verspreidde, getuigt van de zorgvuldigheid waarmee te werk was gegaan: “Tussen de aanvraag en het positief antwoord is een lange tijd verlopen van afweging en van overleg tussen Rome en

het Aartsbisdom Utrecht. Aandacht kregen vooral de vragen rond het celibaat: zal het geen ergernis geven, dat een gehuwde man priester wordt, of anderzijds dat alleen een gehuwd predikant priester kan worden? Zal het niet worden opgevat als een eerste stap op weg naar de opheffing van de celibaatsverplichting? Zo is intensief overwogen, hoe rekening te houden met de uiteenlopende gevoelens in onze kerkgemeenschap.” Los ging vervolgens aan de slag als diaken en later als priester in de parochie in De Meern. Daar bleef het niet bij: “Op een gegeven moment ben ik door mijn collega’s gekozen in de Priesterraad, waarvan ik in

totaal acht jaar deel heb uitgemaakt. Dat heeft veel contacten opgeleverd en zorgde ervoor dat ik me ook als priester welkom voelde in het aartsbisdom.” De handoplegging bij de wijding tot diaken en priester heeft zijn verbinding met Christus sterker gemaakt, vertelt Los. Maar ook in de dagelijkse pastorale praktijk merkte hij kleine en grotere verschillen met zijn tijd als dominee: “Als priester ben je meer een ‘official’, je wordt minder aangekeken op wie jezelf bent, hoewel dat natuurlijk wel altijd meespeelt, maar meer op wie je vertegenwoordigt. Niet alleen een bepaalde club of gemeenschap of kerk, maar de Kerk van Jezus Christus met haar mooie en minder mooie kanten. Dat is enerzijds een voorrecht, maar levert soms ook tegenspraak op. Een ander verschil: als dominee ben je meer van de mensen, de mensen in

je gemeente moeten je kennen. Als priester kom je soms bij mensen thuis – bijvoorbeeld voor een ziekenzalving – die je nog nooit gezien hebt. Dat is een andere rol dan je als dominee hebt. Je bent niet zozeer leraar, maar door de sacramentsbediening meer bemiddelaar tussen de mens en God, een doorgeefluik.” Pastoor Los citeert met instemming de Franse filosoof Levinas: ‘God is een diplomaat.’ “Die uitspraak is me altijd bijgebleven. God dringt zich niet op maar spreekt als het ware tussen de regels opdat je in alle vrijheid “ja “ kunt zeggen. Zo probeer ik ook mijn priesterschap uit te oefenen. Helder, maar niet opdringerig of streng.” Ook in zijn verhouding tot de collega-priesters bleek Los een diplomaat, die rekening hield met de gevoelens en verhoudingen. Dat bleek bijvoorbeeld uit zijn kledingkeuze: “Ik wil samen optrekken met mijn collega-priesters, het dragen van een priesterboord had daarbij destijds een struikelblok kunnen vormen.

Want ik was weliswaar pas gewijd, qua leeftijd hoorde ik bij de generatie priesters die geen boord droeg. Inmiddels zijn er nog maar zo weinig

priesters dat ik een andere afweging heb gemaakt.” In het parochieblad lichtte hij enkele jaren geleden zijn keuze voor het priesterboord uitgebreid toe in het artikel ‘Geen autoriteit maar identiteit’. Hij schreef onder meer: “Waarom ik er zelf voor gekozen heb? Als ik bijvoorbeeld twintig jaar geleden in De Meern in burger door het winkelcentrum liep, was het altijd een feest van herkenning: parochianen en pastor herkenden elkaar en groetten elkaar. De laatste tijd loop ik over hetzelfde plein met

**“aanvankelijk
was er wel angst
bij de
parochianen voor
‘een zware
dominee’ zoals
men die uit
sommige
omliggende
dorpen kende,”**

onder meer een foto te vinden van pastoor Los, Grot: een groter contrast met zijn vorige leven a oeseffen hoe belangrijk de internationale Kerk is oedevaartplaatsen zijn. Ook kerkelijke beweging plaatselijke overstijgen. Veel katholieken doen z parochie. Als het daar dan minder gaat, lijkt dat egeelijk in de kerk, en dat besef geeft een heel a e dat te realiseren. We zijn nu met nog maar zo om je af te vragen: vergis ik me? Ben ik nou gek uitmaken van de universele Kerk, dat we er niet

Pastoor Martin Los - Blog op persoonlijke titel De banner toont mijn liefde voor de taak die ik bij mijn wijding ontvangen heb, en mijn visie daarop die ik van geen Vreemde heb. Een van mijn favoriete quotes: "Jezus likte niet de hielen, maar waste de voeten". Waarom dit blog? Wekelijks preken maken, woordjes houden, inleidingen verzorgen, artikelen voor het kerkblad als onderdeel van mijn pastoraat is mooi, maar ook

inspannend en verantwoordelijk. Daarom vind ik het leuk om bij wijze van ontspanning op persoonlijke titel ook deel te nemen aan het maatschappelijk en weblog. De parochie Licht van Christus omvat Grootste VINEX-locatie. Van deze

Pastoor Martin Los

Geboren op 7 december 1946
studie theologie aan de Vrij Universiteit
te Amsterdam,
1975-1979 Gereformeerd Predikant te
St. Pancras,

In 1987 opgenomen in de gemeenschap van de Rooms-
katholieke kerk. Met pauselijke dispensatie en instemming
van de Nederlandse bisschoppen door kardinaal Simonis
tot priester gewijd op 9 maart 1991.

Van 1987 tot 2003 pastoraal werkzaam in de parochie
O.L.V. ten Hemelopneming te De Meern,
Vanaf 2004 in de nieuwe parochie Licht van Christus.

*"Leven is voor mij ondenkbaar zonder geloof als bron van
verwondering, inzicht, kracht, inspiratie. Ik ben blij dat ik
dit geloof in God en de liefde van Christus mag delen met
velen, en mensen bij God mag brengen. Het is een
bijzonder voorrecht om als pastor anderen behulpzaam te
zijn in hun behoefte aan de ontmoeting met God in alle
levenssituaties"*

kerkelijk gesprek. Vandaar dit
de gehele Leidsche Rijn.

geloofsgemeenschap mag ik
pastoor-priester zijn. Mijn
collega pastoraalwerker en
ik vormen samen het
pastorale team, gesteund
door vele medewerkers.
Leidsche Rijn omvat de
voormalige dorpen Vleuten
en de Meern en
Haarzuilens omgeven door
de vinexwijken
Parkwijk/Langerak,
Terweide, Leidsche Rijn-
Centrum, Vleuterweide en
Veldhuizen. In 14 jaar is de
bevolking gegroeid van
17.000 tot ruim 70.000. En
ze zal de komende jaren
nog flink toenemen. Kortom
de dorpen zijn helemaal
opgenomen in een grote
stadswijk rondom het
Maximapark en het
Thijssenlint. Een boeiend
en dynamisch gebied.

U kunt mij volgen op
Twitter: [@martinuslos](https://twitter.com/martinuslos)

Pastoor Martin Los is bereikbaar per e-mail pastoor@lichtvanchristus.nl

Blog op persoonlijke titel <http://martinlos.nl/mijnblog>

[LinkedIn](#)

En ook via Twitter en Facebook:

